

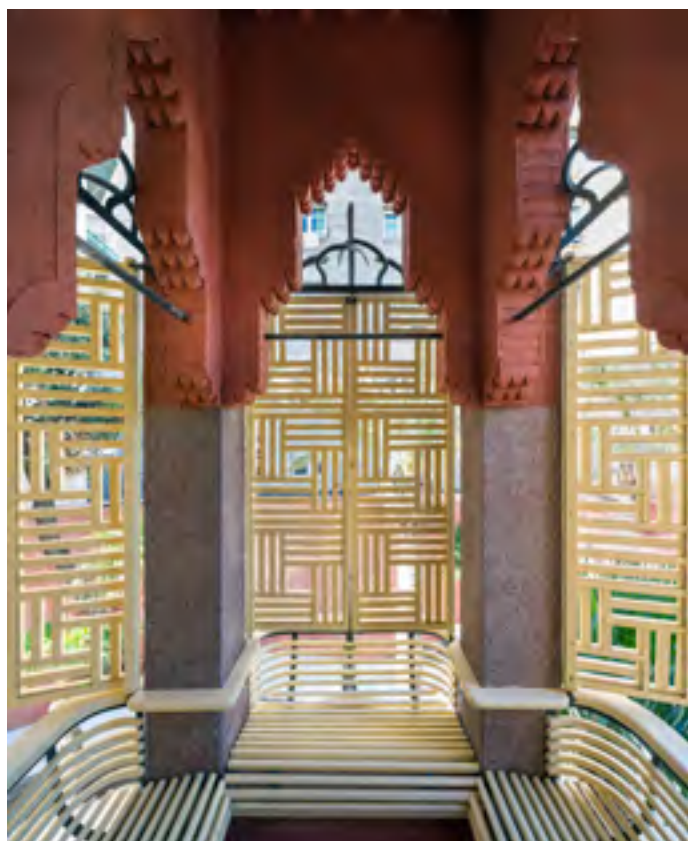
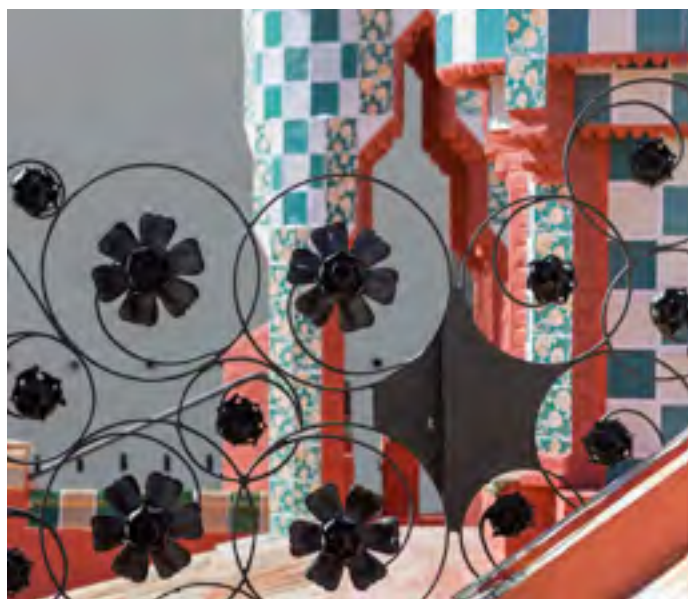

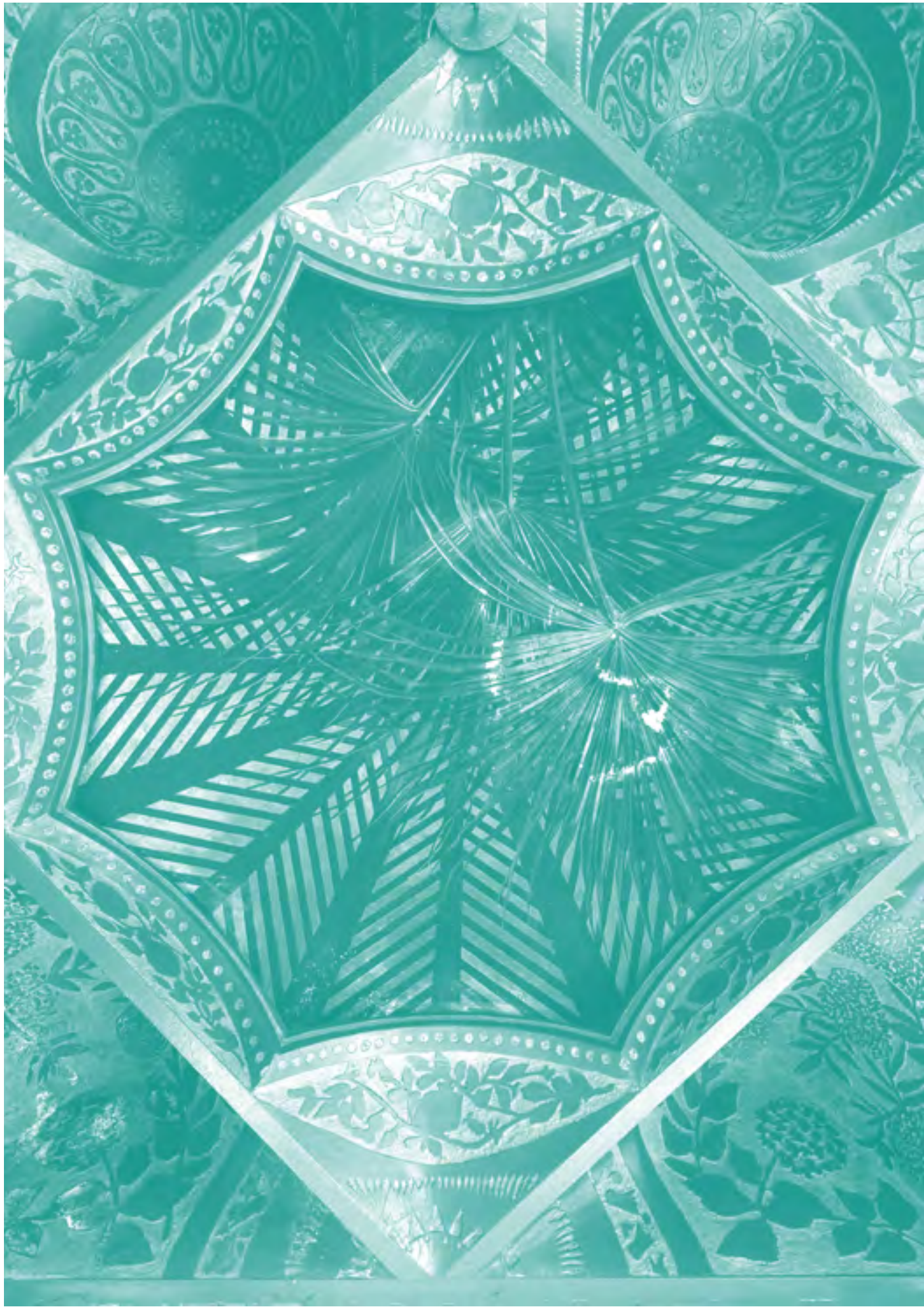
CasaVicens
Gaudí

Dossier de premsa

La primera casa de Gaudí, rehabilitada i restaurada.

Visita i museografia

Índex

Nota de premsa	05
Desenvolupament del projecte: timeline	08
Els tres grans moments històrics de la Casa Vicens	10
Arquitectura d'avui per explicar la història d'ahir	18
Els espais Gaudí restaurats	22
Les façanes	
Planta noble	
Planta primera	
Planta segona o la sota coberta	
La coberta	
Jardí i entorn	
Els espais expositius	32
Exposició permanent	
Exposicions i intervencions temporals	
Visita i experiència	34
Restauració i botiga-llibreria	36
La Capell	
Escola d'Hostaleria Hofmann	
Un projecte de MoraBanc de mecenatge sostenible	38
Crèdits: col·laboradors	40
Més informació i perfil de xarxes	41
Contacte premsa	41
ANNEX	42
"Lectura, restauració, rehabilitació i integració dels moments arquitectònics de Casa Vicens" José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David García (Daw Office S.L.P).	

Nota de premsa

Obertura el 16 de novembre del 2017.

Casa Vicens Gaudí: de casa familiar privada a Patrimoni de la Humanitat obert al públic

La primera casa de Gaudí obre les seves portes després d'un procés rigorós de recuperació patrimonial, fruit d'una exhaustiva recerca històrica

La casa incorpora una intervenció arquitectònica al servei de les noves funcionalitats museístiques i culturals de l'espai

Proposa una visita personalitzada sense presses, possible per la limitació de l'aforament i la regulació dels fluxos d'afluència

Casa Vicens Gaudí s'obrirà al públic el proper 16 de novembre d'aquest any amb el propòsit de donar a conèixer la primera casa projectada per Antoni Gaudí. Gràcies al projecte de recuperació patrimonial implementat durant els últims gairebé tres anys, la Casa Vicens obre les seves portes convertida en un espai museístic i cultural viu. Després de 130 anys d'història com a casa familiar d'ús privat, Casa Vicens esdevé el darrer Patrimoni Mundial a Barcelona en ser accessible i visitable per tothom.

L'interès sense igual de Casa Vicens Gaudí neix de l'aportació que aquesta construcció fa al conjunt de l'obra de Gaudí, no només des del punt de vista arquitectònic, sinó també des de l'ornamentació. Casa Vicens es pot considerar l'obra-manifest d'Antoni Gaudí, fa bandera d'una llibertat d'estil inusitada en la seva època de construcció, evidencia l'evolució creativa posterior de l'arquitecte i, de cara enfora, anticipa altres moviments coetanis de l'avantguarda europea de finals del segle XIX.

L'obertura de la Casa Vicens és el resultat d'un projecte de recuperació patrimonial rigorós, fonamentat en l'estudi de totes les fonts documentals a l'abast sobre el seu autor i el seu context històric, social i arquitectònic; així com de la mateixa casa, font primària principal, plena de proves, evidències i hipòtesis per examinar. Unes traces que han estat estudiades i contrastades amb la documentació existent i coneguda fins a data d'avui sobre la casa –rellevant, però no molt nombrosa– com algunes fotografies d'època i documents històrics, per l'equip de Casa Vicens i professionals col·laboradors del projecte.

Des del 2015 amb l'inici de les obres, la Casa Vicens ha viscut un procés de transformació profund arran dels projectes de rehabilitació i de restauració duts a terme amb l'objectiu de posar valor i recuperar l'obra tal i com la va concebre Gaudí a finals del segle XIX (1883-1885). S'hi suma, a més, una intervenció arquitectònica, moderna i funcional, que facilita la lectura i la interpretació de la casa original, i fa possible l'adaptació dels seus espais als nous usos culturals de la casa, ara ja convertida en casa museu.

De fet, la Casa Vicens obre al públic reflexionant a l'entorn del propi concepte “casa museu”. Casa Vicens Gaudí vol ser un museu on contemplació i acció vagin de la mà; un espai de recerca constant on el visitant gaudeixi i se senti interpel·lat a fer-se noves preguntes. Unes reflexions que, concretades en un pla museològic, s’han afegit al pla arquitectònic per concretar i definir la nova Casa Vicens.

El projecte de recuperació i obertura de la Casa Vicens ha estat possible, finalment, gràcies a MoraBanc, banc privat de referència a Andorra que en va adquirir la propietat el març del 2014. Des de llavors, MoraBanc ha apostat per fer de la Casa Vicens un projecte de “mecenatge sostenible”, un projecte únic d’excel·lència, que reflecteix els valors de Banca privada i familiar, al mateix temps que es fa seu el compromís social i cultural que una obra universal com la Casa Vicens suposa. La totalitat del projecte de rehabilitació, restauració i museografia està valorat en quatre milions i mig d’euros.

Els espais d'exhibició de Casa Vicens Gaudí

Amb la finalitat de convertir la casa museu en una àgora sensible, un espai de reflexió i aprenentatge, la Casa Vicens s’ha dotat d’espais d’exhibició (on programar les seves exposicions. Aquests espais, caracteritzats pel propi caràcter domèstic i íntim de la pròpia casa, acolliran tant l’exposició permanent com les exposicions temporals i d’altres intervencions puntuals d’artistes, dissenyadors i arquitectes contemporanis, que giraran entorn de les problemàtiques de l’art, l’arquitectura, les indústries de la construcció o les arts decoratives de l’època contemporània a Gaudí, ja sigui des dels contextos locals als més internacionals.

L’exposició permanent, que ocupa tota la planta segona, és la peça angular de la museografia de Casa Vicens Gaudí de la qual partiran i debateran la resta d’exposicions i intervencions programades.

L’exposició permanent parteix del context social i cultural de Barcelona durant els anys de concepció i construcció de la Casa Vicens (1883-1885), aprofundeix en els primers moments de la carrera com arquitecte d’un jove Antoni Gaudí a través de les seves influències, reflexions, primers projectes, obres i col·laboracions, per centrar-se després, en el projecte original i la construcció de la Casa Vicens; la seva posterior evolució al llarg dels anys i, sobretot, explicar com la tècnica i l’art, les estructures i l’ornamentació, són un tot unitari cos. És en aquest darrer aspecte on la Casa Vicens és concebuda tota ella com una obra d’art total.

Aquesta exposició comença amb una peça audiovisual i segueix amb el testimoniatge de peces originals de la casa i tres taules interactives amb documentació històrica, plànols, maquetes, i els materials constructius i decoratius més singulars i representatius de la casa.

D’alta banda, Casa Vicens Gaudí s’estrenarà també amb la **mostra temporal** “La primera casa. La casa pròpia. La casa manifest”, comissariada per Juan José Lahuerta, arquitecte i professor d’Història de l’Art i l’Arquitectura a l’Escola d’Arquitectura de Barcelona i actual director de la Càtedra Gaudí. Amb la mostra de Lahuerta s’inicia un cicle d’un seguit d’exposicions temporals que oferiran noves lectures de Casa Vicens.

Mitjançant 14 maquetes de 14 cases construïdes per arquitectes contemporanis a Gaudí europeus i nord-americans, es contextualitzarà comparativament la Casa Vicens a nivell internacional. Entre les 14 obres escollides, s’hi troben obres representatives d’arquitectes com Viollet-le-Duc, Philip Webb, Frank Lloyd Wright, Victor Horta o Charles Rennie Mackintosh.

Model de gestió: un Gaudí sense presses

El model de gestió de Casa Vicens Gaudí es basa més en la qualitat de la visita que en la quantitat. Més en la reserva i en el “taylor made” (fet a mida) que en el “prêt a porter”. Casa Vicens aspira a fidelitzar al públic local, raó per la qual programarà activitats adreçades específicament a ells.

La Casa Vicens obre les seves portes en un moment de profunda reflexió sobre les polítiques de turisme a Barcelona. Designat Any Internacional del Turisme Sostenible per

les Nacions Unides, el 2017 també és un any clau per Barcelona, com es veu en el Pla Estratègic de Turisme 2016-2020.

De fet, la Casa Vicens, ha treballat durant sis mesos coordinadament amb el Districte de Gràcia i el Departament de Turisme de l’Ajuntament de Barcelona en el Pla d’impacte turístic de la Casa Vicens al barri. Aquest pla s’ha realitzat amb l’objectiu de prevenir i proposar solucions concretes i integrades als possibles efectes que el nou equipament podria generar en l’entorn del carrer Carolines i per extensió al districte de Gràcia.

Les mesura més important per garantir tant el model de gestió proposat com l’impacte turístic és la limitació de l’aforament de Casa Vicens a un màxim de 550 persones de mitjana diàries. Aquesta mesura combinada amb l’ordenació del flux d’entrada, que prioritzarà la reserva prèvia d’entrada, farà possible organitzar l’accés dels visitants en grups de 20 persones màxim cada vint minuts, controlar l’aforament total i garantir la satisfacció del visitant.

A més, Casa Vicens preveu afluències màximes dins la casa de 100 persones, calculant que una visita (sense presses) tindrà una durada mitjana d’uns 90 minuts. No es preveu l’ús d’audioguies, ja que es prioritzarà l’explicació “a la carta” per part del servei d’atenció al visitant (mediadors) i a través de la museografia. Per a visites en profunditat, es disposarà del servei de visites guiades.

El preu de l’entrada general de Casa Vicens és de 16 euros, i el de l’entrada amb visita guiada, de 19 euros.

Una botiga-llibreria a càrrec de la Cooperativa d'Arquitectes Jordi Capell i un espai de cafeteria en mans de l'escola de cuina Hofmann, part del recorregut

L’oferta de la Casa Vicens, concebuda de manera integral i única, l’ha portada a associar-se amb projectes singulars i de qualitat de la ciutat amb la finalitat de prestar el millor servei possible. És per això que la cooperativa d’arquitectes La Capell es farà càrrec de la botiga-llibreria, situada a la planta soterrània; i l’Escola d’Hostaleria Hofmann, de l’espai de cafeteria a l’extrem final del jardí.

Aquestes col·laboracions es sumen a les ja existents amb d’altres xarxes i ens rellevants del món Gaudí i del Modernisme tant local com internacional. Casa Vicens és membre de la xarxa internacional Iconic Houses, l’Associació catalana Cases Icòniques –constituïda el passat mes de maig– i del Consell Gaudí. També manté acords de col·laboració amb el Grup de Recerca en Història de l’Art i del Disseny Contemporanis (Gracmon) de la Universitat de Barcelona i la Càtedra Gaudí de la Universitat Politècnica de Catalunya.

02

Desenvolupament del projecte

2014

Adquisició de Casa Vicens per part de MoraBanc

2015

Confecció de l'estudi històric, a càrrec de l'empresa Veclus, especialitzada en l'estudi històric del patrimoni arquitectònic.

Projecte d'Arquitectura i elaboració del Pla Especial Urbanístic Integral per a Casa Vicens, a càrrec José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David García (Daw Office S.L.P)

Projecte Museològic a càrrec de Jordi Falgàs i Marta Antuñano, actual Responsable de museologia de Casa Vicens

Aprovació del Pla Especial Urbanístic Integral de Casa Vicens per l'Ajuntament de Barcelona

Inici de la fase prèvia de les obres i del procés de restauració de les façanes i la coberta de la Casa Vicens

2016

Inici de les obres de rehabilitació i restauració global. Les obres de rehabilitació, a càrrec de la constructora UTE Calaf i AMC5; i la restauració, de l'empresa Policromia. Direcció d'execució d'obra a càrrec de Dalmau Morros Tècnics.

Elaboració del Projecte Museogràfic, a càrrec de Marta Antuñano i Mediapro.

Execució del Projecte Museo-gràfic, a càrrec de l'empresa Mediapro i la col·laboració de la societat Puigdemívol.

2017

16 de novembre:
Obertura de Casa Vicens

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

03

Els tres grans moments històrics de la Casa Vicens

Tres moments històrics han marcat la Casa Vicens a través dels seus 130 anys d'existència. Tres moments clau a nivell arquitectònic, conceptual i d'ús. Tres moments imprescindibles per la comprensió d'una casa radicalment original i d'un dels arquitectes més universals dels nostres temps. Obra-manifest d'Antoni Gaudí i anticipació del Modernisme a Europa: la Casa Vicens té i ha fet història.

1883-1885: La Casa Vicens, projecte de Gaudí

La Casa Vicens va ser construïda entre l'any 1883 i 1885 com a casa d'estiueig projectada per un jove Gaudí de 31 anys pel senyor Manel Vicens i Montaner (1836-1895), corredor de canvi i borsa. És el primer edifici de Gaudí a Barcelona i en el qual va poder desplegar el seu gran talent.

La casa estava estructurada en quatre nivells: el soterrani pel magatzem; la planta baixa acollia la sala d'estar, el menjador i la cuina; la planta primera estava destinada als dormitoris; i la sota coberta era pel servei. La casa, en el seus orígens, tenia només tres façanes ja que estava adossada a la paret mitgera nord-est de la construcció veïna, sent la façana sud-oest la façana principal, oberta a l'ampli jardí que envoltava la casa. Amb aquesta orientació, es garantia un assolellament i unes condicions climàtiques favorables durant les diferents estacions de l'any. Les inscripcions esgrafiades en el fris de la tribuna oberta al jardí, que fan referència a cadascuna de les orientacions de la casa, són testimoni d'aquesta voluntat.

La tribuna de la planta baixa era un dels espais més significatius de la construcció. Estava concebuda com un espai semio-bert, de connexió entre l'interior i l'exterior i permetia que la natura del jardí entrés visualment a l'interior de la sala d'estar/

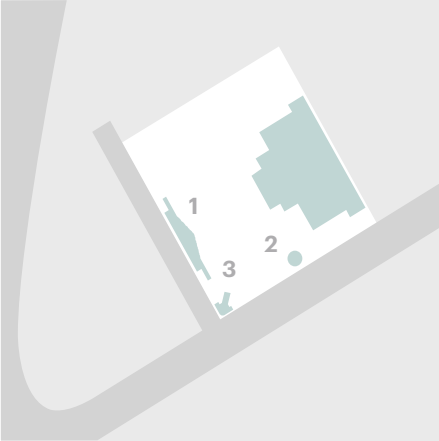
© Archivo Fotográfico Centre Excursionista de Catalunya

menjador. El jardí estava presidit per una gran cascada inserida dins d'un arc parabòlic que ajudava a refrescar la tribuna de la casa, juntament amb una segona font circular propera al carrer.

Gaudí parteix de la simplicitat constructiva pròpia de les tècniques arrelades a la tradició catalana. Ara bé, sota la seva visió i concepció arquitectònica, les formes muten cap a geometries de rica complexitat, amb una composició de traces poligonals diferents de les geometries corbes de les últimes obres de Gaudí, amb les que ara més s'identifica l'obra de l'arquitecte. Gaudí crea a la Casa Vicens, un joc d'entrants i sortints, de llums i ombres, de colors i de textures típiques de l'imaginari morisc que dialoga amb la vegetació mediterrània. Gaudí troba en la natura la font d'inspiració més important per a tota la seva obra, i la Casa Vicens n'és un dels primers exemples, ja que veiem com diferents elements naturals són representats i integrats en tot el conjunt. En destaca la

reixa de ferro colat d'entrada a la finca, en la qual es representa la fulla de margalló, i les flors de clavell de moro que l'arquitecte adopta com a element ornamental a les rajoles ceràmiques de la façana. Aquesta referència als elements naturals, no només és present en la façana de la casa sinó que, mitjançant la integració de diferents arts decoratives forja, pintura, ceràmica, fusteria, decoració mural, etc., Gaudí aconsegueix que la natura entri dins la casa, creant d'aquesta manera una relació entre espai interior i exterior.

Amb la Casa Vicens, Antoni Gaudí crea una obra innovadora i original. Més enllà dels elements orientalistes, trenca estilísticament amb el que s'havia construït anteriorment a Catalunya, motiu pel qual es considera la Casa Vicens com una de les primeres obres mestres del Modernisme.

- 1 Cascada
- 2 Font
- 3 Mirador

¹Historiogràficament no hi ha hagut fins a l'actualitat una unanimitat pel que fa a la data de finalització de les obres de la Casa Vicens, ja que no hi ha evidència documental que certifiqui una data amb exactitud. D'una banda, hi ha autors que estableixen l'any 1885 com a data de finalització (Flores, Torii, Solà-Morales) mentre que altres proposen el 1888 (Bassegoda, Giralte-Miracle). Seguint els dos anys de construcció que Joan Francesc Ràfols (1929), primer biògraf de Gaudí va establir per a la construcció de la Casa Vicens, i a falta fins al moment de fonts primàries en la qual s'indiqui el contrari, establim com a data de finalització de les obres de construcció de la Casa Vicens l'any 1885.

© Archivo Fotográfico Centre Excursionista de Catalunya

1925:
L'ampliació de Joan Baptista Serra de Martínez

Un dels canvis més significatius es va produir l'any 1925, quan la casa d'estiueig va ser amplada per encàrrec de la família Jover, propietària de la casa des del 1899, per convertir-la en la seva residència habitual. El projecte de reforma va ser projectat per Joan Baptista Serra de Martínez (1888-1962) –arquitecte amb qui Gaudí tenia amistat– i va comptar amb el seu vist i plau². En aquells moments, la Casa Vicens va passar de ser una casa unifamiliar als afores de la ciutat a una residència plurifamiliar habitual, que acollia tres habitatges, un per planta.

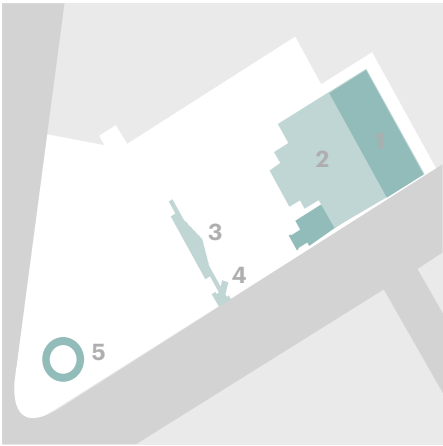
De fet, la imprescindible construcció d'una nova escala per accedir als tres pisos, va comportar la desaparició de l'escala original de l'obra de Gaudí. L'eixamplament del Carrer de Les Carolines, que es va portar a terme al mateix temps que s'ampliava la casa, va comportar també una modificació significativa de l'accés a la casa.

Amb aquesta ampliació, l'immoble va augmentar pràcticament el doble de la seva superfície. Com que, paral·lelament, el jardí també va ser ampliat fins a amb l'actual carrer Príncep d'Astúries, la propietat de la Casa Vicens arriba llavors al seu moment de màxima expansió. A partir del 1935, la casa pateix diverses modificacions fins al 1964, any en què la finca assoleix l'estat en què ha arribat als nostres dies.

²Segons consta a l'article que escriu Carlos Marimón el 30 de novembre de 1960 per al Noticiero Universal i per al qual es va entrevistar amb l'arquitecte Joan Baptista Serra de Martínez, responsable de l'ampliació de la casa el 1925.

© Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas
© Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas

- 1 Obra de Joan Baptista Serra de Martínez
- 2 Obra d'Antoni Gaudí
- 3 Cascada
- 4 Mirador
- 5 Capella de Santa Rita

© Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas

2015-2017:
Rehabilitació i restauració:
retorn als orígens gaudinians

Adquirida la propietat per MoraBanc el 2014 i amb un nou equip gestor al cap-davant, Casa Vicens ha afrontat una nova transformació amb l'objectiu de recuperar i posar en valor el projecte original de Gaudí de finals del segle XIX, i de dotar la casa de les condicions necessàries pe als nous usos d'una casa museu oberta al públic pròpia del segle XXI.

El projecte de rehabilitació i restauració ha anat a càrrec de José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David Garcia (Daw Office S.L.P) i la responsable de museologia del projecte, Marta Antuñano, amb l'assessorament i col·laboració de les institucions tècniques en la conser-vació del patrimoni del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, i de tècnics en conservació-restauració especialistes en diferents tècniques (fusta, ceràmica, metall, pintura mural i sobre tela, pedra, entre d'altres).

Atenent a la seva nova funció museística i cultural, el projecte de rehabilitació ha adaptat els espais de l'edifici que corres-ponen a l'ampliació de l'any 1925, per tal de donar cabuda als diferents serveis que requereixen els nous espais culturals, sense modificar les dependències gaudi-nianes.

En primer lloc, els espais de l'obra de Se-rra de Martínez han passat a donar servei al visitant i complementar el recorregut de la visita per tota la casa. A la planta baixa, acullen la zona d'acollida als visitants; a la planta primera i segona, s'han adaptat per acollir les sales d'exposició permanent i les sales d'exposicions i intervencions artístiques temporals.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

En segon lloc, s'ordena la circulació dins l'edifici amb la construcció d'una nova escala que recupera la posició de l'original de la casa unifamiliar i que va desaparèixer amb l'ampliació. També s'hi ha incorporat un ascensor que connecta totes les plantes de la casa i arriba fins a la coberta.

En la planta soterrani, tant de l'edifici ori-ginal com de l'ampliació –espais que han estat transformats al llarg del temps– s'hi ubiquen la botiga-llibreria i les diferents instal·lacions (llum, climatització, dades) que es requereixen per al funcionament del nou equipament, així com la zona de banys i altres espais d'ús intern. A l'extrem final del jardí, s'ubica l'espai cafè.

El projecte contempla, per últim, una actuació en el seu entorn immediat per tal de millorar la relació de la Casa Vicens amb les edificacions veïnes, contribuint d'aquesta manera a la preservació del seus valors arquitectònics i paisatgístics, així com millorar la seva contemplació.

- 1 Espai Cafè
- 2 Atenció al visitant i espais expositius
- 3 Espais Gaudí

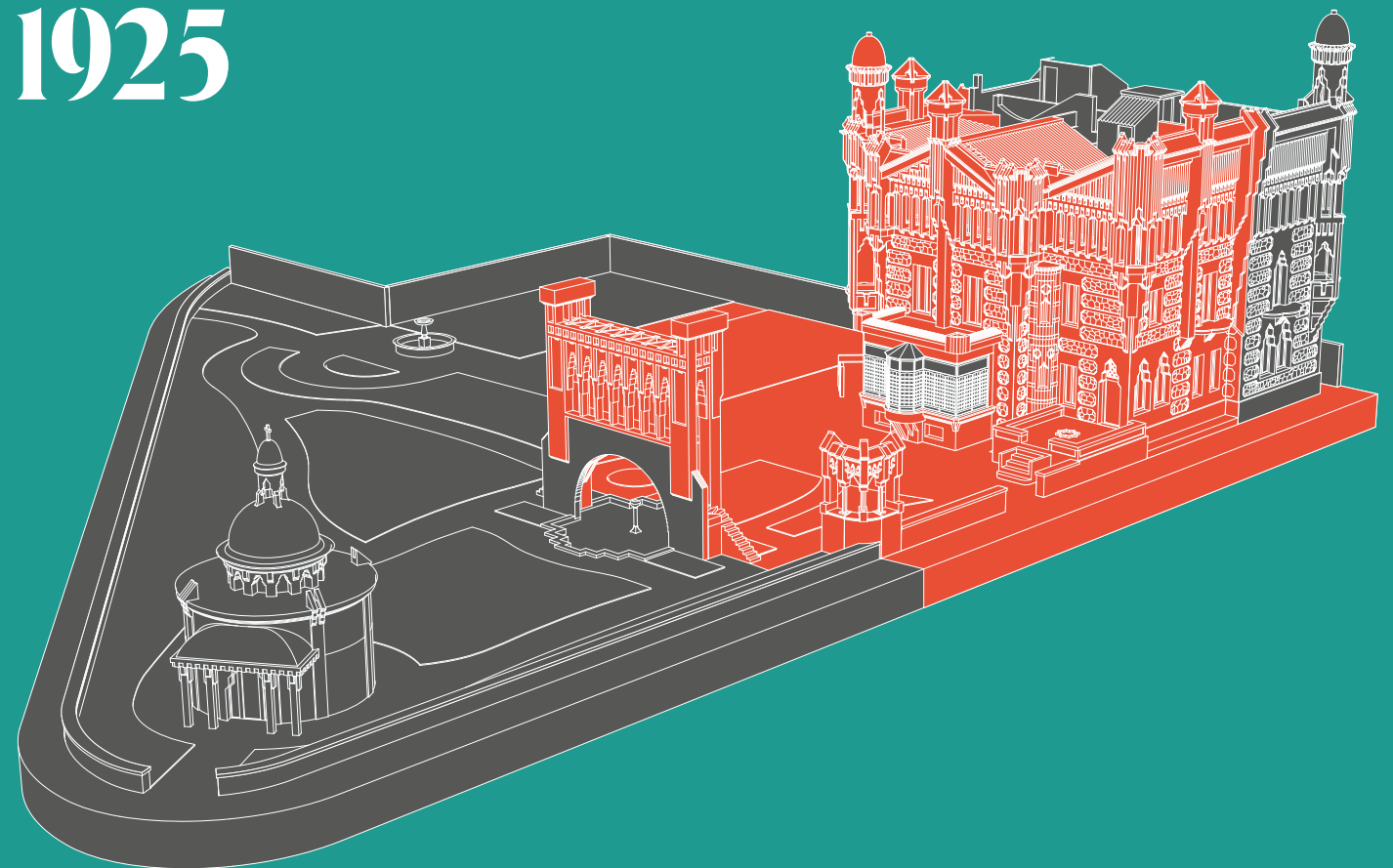

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

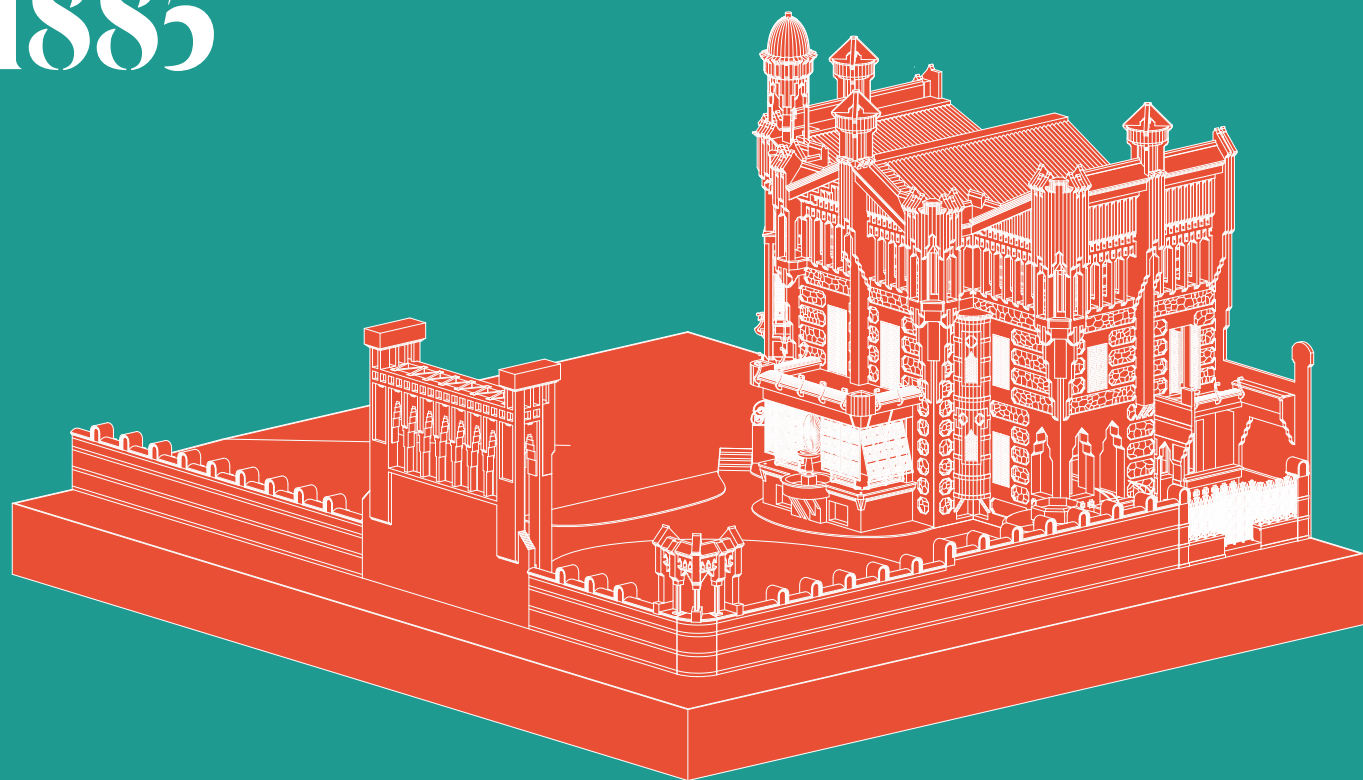
Els tres grans moments històrics de la Casa Vicens

- 1885** La Casa Vicens, projecte de Gaudí
- 1925** L'ampliació de Joan Baptista Serra de Martínez
- 2017** Rehabilitació i restauració a càrrec de José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña - Torres Arquitectes) i David Garcia (Daw Office).

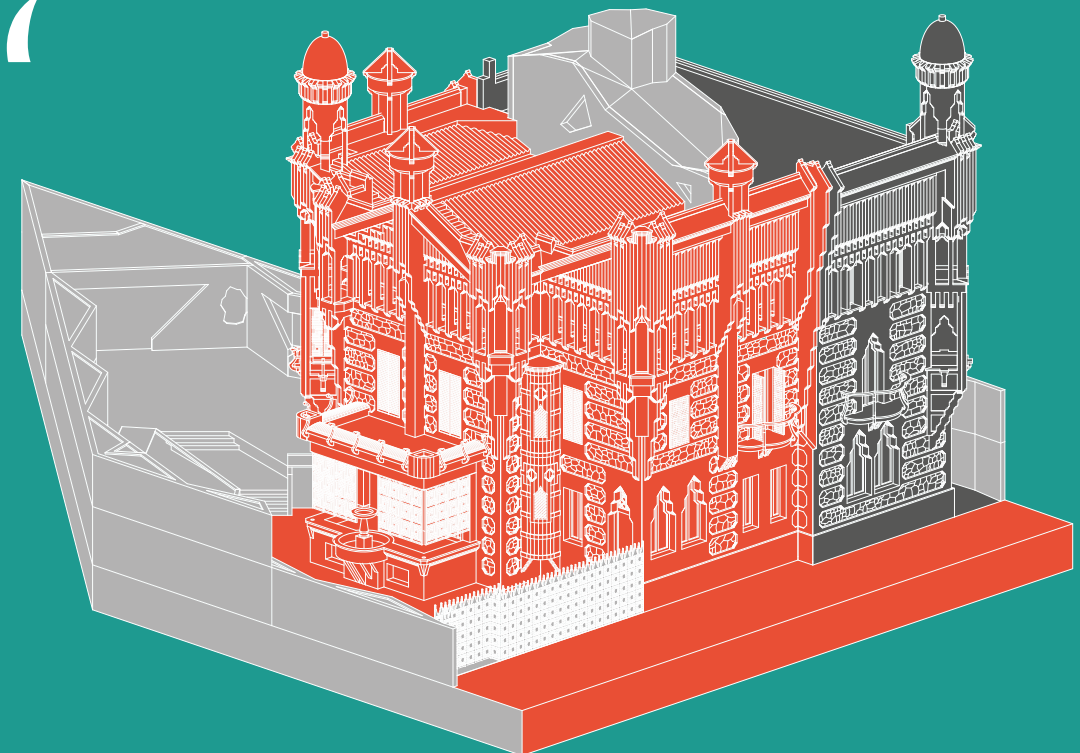
1925

1885

2017

04

Arquitectura d'avui per explicar la història d'ahir

Casa Vicens Gaudí obre les seves portes, combinant pre-modernisme o Gaudí abans de Gaudí una arquitectura moderna i molt funcional. Una fusió d'estils sorprenent que posa en valor el projecte i els espais dissenyats per Antoni Gaudí i, ahora, ofereix els serveis i comoditats imprescindibles propis d'un espai museístic i cultural propi dels nostres temps. Una aposta clara per la diferenciació d'espais i per la facilitació d'una lectura immediata de l'obra de cara al visitant, sempre conscient de l'autoria de cada estança en què es troba.

Arquitectura d'avui per explicar la història d'ahir.

El projecte de rehabilitació arquitectònica ha tingut com a premissa la recuperació de la Casa Vicens tal i com la va projectar Antoni Gaudí el 1883. L'objectiu, doncs, ha consistit en tornar-la, en la mesura del possible, al seu estat original; malgrat les nombroses transformacions que aquesta ha viscut per tal d'adaptar-se a les necessitats dels propietaris de cada moment, la més important de les quals és l'ampliació

i reforma duta a terme per Joan Baptista Serra de Martínez el 1925.

Però no només això, més enllà de recuperar l'obra original, el projecte arquitectònic també ha tingut la premissa de convertir una casa unifamiliar en una casa museu oberta al públic. Casa Vicens Gaudí ha hagut d'incorporar totes les exigències funcionals i normatives necessàries pels nous usos de la casa, limitant al mateix temps al mínim el grau d'intervenció en el projecte de Gaudí.

El primer repte del projecte de rehabilitació ha estat el de tornar a la Casa Vicens l'estructura de casa unifamiliar amb la que va ser projectada i que la reforma del 1925 va modificar profundament, en convertir la casa en una residència plurifamiliar fragmentada per plantes. La solució proposada ha estat la inclusió d'un nucli d'escala –així com d'un ascensor– que travessa i comunica totes les plantes de l'edifici i que ha permès recuperar la circulació vertical de Casa Vicens, tal i com Gaudí havia previst en el projecte original. Una obra major que no ha buscat mimetitzar l'estil gaudinià de la casa –i poder, desvirtuar-lo–, sinó que sota una ornamentació neutra i contínua molt contemporània ha buscat realçar el valor de l'arquitectura dissenyada per Gaudí. La nova escala esdevé per la nova casa museu el punt de connexió i integració d'aquests dos moments arquitectònics.

L'escala també ha permès afrontar el segon repte del projecte: dotar la Casa Vicens de les exigències d'accessibilitat, seguretat i evacuació que requereix normativament un edifici obert al públic, permetent la còmoda circulació dels visitants pel nou equipament patrimonial. I ho ha fet, a més, sense perdre l'entrada de llum que Serra de Martínez va projectar en la seva ampliació; és a dir, respectant el màxim el projecte de cada un dels autors que va intervenir en la Casa Vicens.

El tercer repte del projecte arquitectònic ha estat el de recuperar la volumetria original de la Casa Vicens, alterada per reformes succeïdes al llarg dels anys. S'han eliminat els cossos afegits l'any 1935 i 1964, que modificaven significativament la façana nord-oest i en dificultaven la interpretació del conjunt, guanyant al mateix temps, espai al jardí.

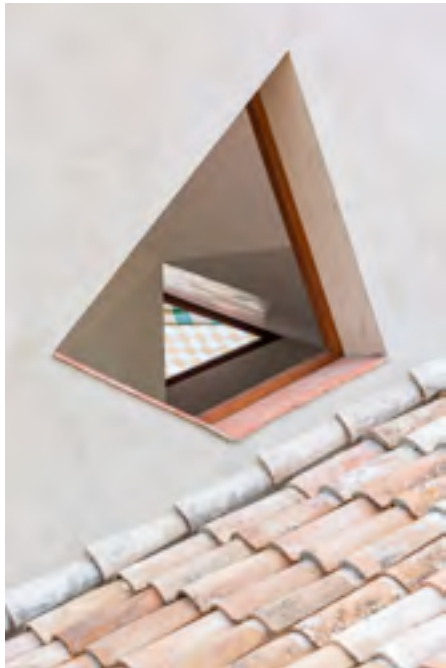
El quart repte ha estat repensar i adaptar la zona ampliada per Serra de Martínez a les noves funcionalitats de Casa Vicens Gaudí. Al no conservar els interiors i acabats originals dissenyats per l'arquitecte, s'ha optat per transformar aquesta zona de la casa en els espais expositius de la nova casa museu; deixant intactes les zones nobles de Gaudí a la vista. La mitgera que separa estructuralment l'edifici original de Gaudí i l'ampliació de Serra de Martínez és el pont entre els espais de la casa amb valor patrimonial i històric, i els espais que acullen les exposicions permanent i temporal.

El darrer repte del projecte de rehabilitació de Casa Vicens ha estat el jardí, que actualment no conserva ni la forma ni les construccions ni les espècies vegetals que Gaudí hi va voler fer créixer. L'objectiu de la reconstrucció del jardí ha consistit en recuperar l'ambient propi de l'època i la relació entorn-casa que Gaudí va projectar en ell. Així, a més de replantar les espècies vegetals originals, la intervenció realitzada ha convertit els murs perimetrals de la casa en jardineres amb l'objectiu de retornar a la parcel·la la profunditat vegetal original. El jardí incorpora també un petit espai cafeteria que, situant-se fora de la casa, permet alliberar espais de la casa –situats a la planta soterrani– ara necessaris per als nous usos de la Casa Vicens.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Villadoms

05

Què s'hi podrà veure: els espais Gaudí restaurats

El respecte cap a l'obra original de Gaudí i la voluntat de recuperació d'aquesta ha estat la màxima durant tot el procés de restauració de Casa Vicens. El projecte dut a terme ha plantejat una sèrie d'actuacions de restauració, conservació i recuperació per tornar cada element al seu estat original, previ estudi i havent plantejat les hipòtesis plantejades.

Cal destacar també que la Casa Vicens concebuda com a espai museístic té el seu màxim exponent museogràfic en la casa en si mateixa. El seu projecte museogràfic no ha afegit cap element aliè i desconegut a la casa; no s'han afegit mobles d'època que no fossin originals, així com tampoc s'ha reproduït cap element ni acabat del qual no es pugui demostrar la seva existència. Es descobreix la casa, en la mesura del que ha sigut possible saber, amb el mínim grau d'intervenció.

El projecte ha estat elaborat per l'equip d'arquitectes i restauradors responsables d'acord amb les línies mestres que marca el projecte museològic, i ha comptat amb l'assessorament i col·laboració de les institucions tècniques en la conservació del patrimoni del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, i de tècnics en conservació-restauració especialistes en les diferents tècniques (fusta, ceràmica, metall, pintura mural i sobre tela, pedra, entre d'altres).

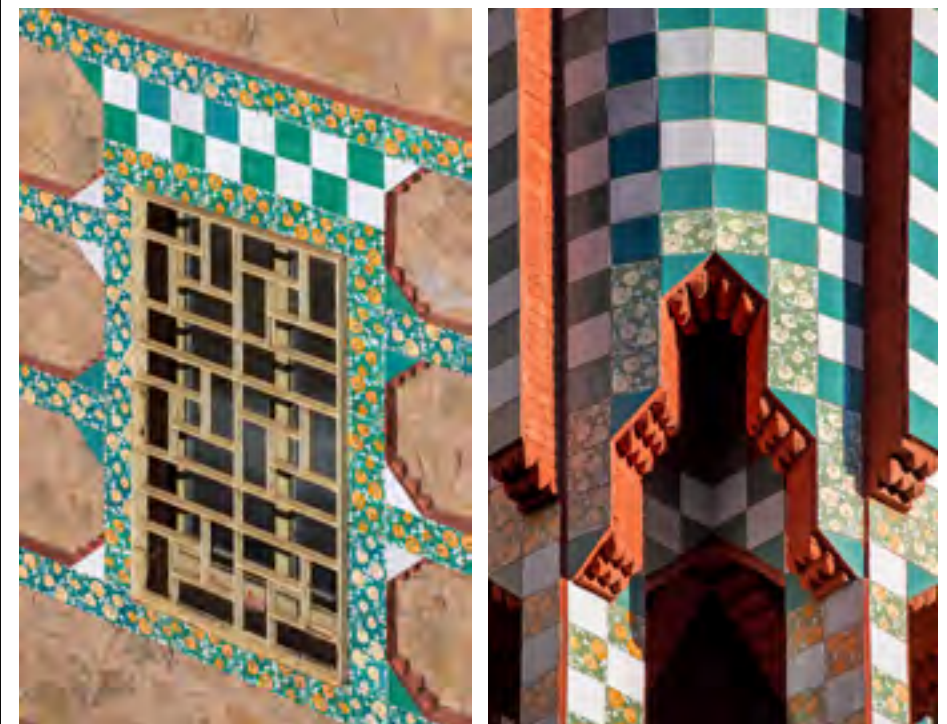
© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

Les façanes

Per tal de recuperar el màxim possible la casa projectada per Gaudí, el projecte de restauració ha eliminat, mitjançant un pla especial, diversos cossos afegits que modificaven significativament la façana nord-oest i en dificultaven la interpretació del conjunt. Així, el procés de restauració ha permès que contemplem ara la Casa Vicens des de les seves quatre façanes, des de tots els seus angles.

Per a les diferents façanes de la Casa Vicens –tant de l'edifici de 1883-1885 com el de l'ampliació de 1925– s'ha duta terme un pla de conservació i restauració integral, fent especial atenció a la ceràmica vidriada, element representatiu de la casa. Després d'identificar amb un acurat estudi les peces deteriorades, s'han substituït, reproduint-les amb la mateixa tècnica de trepa amb què van ser fetes. El projecte s'ha ocupat de la neteja dels parament de pedra i de les diferents filades de maó.

Finalment, s'ha retirat el perímetre esgrafiats que envolta la part alta de la casa en descobrir que és una intervenció de principis de segle XXI i s'ha restituit i restaurat l'esgrafiats original trobat en estrats inferiors.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

Planta soterrani

En aquest espai, originàriament, s’hi localitzava el magatzem. Ara, s’ha recuperat i restaurat l’estructura original formada per voltes a la catalana, que estaven amagades per diferents elements divisoris i decoratius.

Planta noble

La intervenció realitzada en la planta baixa –anomenada planta noble i que acollia les dependències d’ús diürna l’època–, s’ha fet sobre el porxo d’entrada, el rebedor, el menjador, la tribuna i el fumador. En bon estat general, la majoria del procés s’ha centrat en tasques de neteja, sanejament i reproducció d’esgrafiats i policromies originals.

El porxo d’entrada i el rebedor

El porxo d’entrada a Casa Vicens es recupera -en la mesura del possible- tal i com era originàriament, obert i amb vistes al carrer. A més, recobra la seva funció original, ja que s’ha situat de nou la porta principal d’entrada a la casa a l’indret on Gaudí va projectar la seva ubicació i que la construcció de cossos afegits posteriors havia modificat.

El rebedor ha patit moltes modificacions al llarg de la història i, actualment, presenta una entrada lateral, conseqüència de l’ampliació del voral. Fins als treballs actuals de restauració, tota la superfície decorada lluia una pintura de color crema. Després de la seva eliminació en sec per l’equip de restauradors, el rebedor ha deixat al descobert una combinació de tons vermells i coures en els diferents elements decoratius de l’espai, fins ara invisibles. Aquest procés de neteja de la superfície del rebedor ha evidenciat la necessitat de refer els esgrafiats i l’estuc planxat de la sala, tasca que s’ha dut a terme seguint els dibuixos de la resta de conjunt.

També s’ha restaurat i completat l’estructura de bigues i cassetons del rebedor, formalitzats a base de repeticions, ja que presentaven patologies derivades de l’ús de la casa durant la seva història.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

El menjador

El menjador és la part de la casa amb major profusió d'elements decoratius i ornamentals i, per això, també és un dels espais que ha requerit de més actuacions. Presidit per una llar de foc en el punt central de la sala, un conjunt de mobiliari original –integrat als murs– emmarca els parament verticals i una col·lecció de trenta-dues pintures a l'oli sobre tela i fusta del pintor Francesc Torrecassana i Sallarés (1845-1918), col·lecció personal del senyor Vicens. Les tasques de restauració d'aquests elements s'han dut a terme amb el suport del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya.

La decoració de la sala es completa amb els diferents motius vegetals presents en els esgrafiats de les parts altes del mur, en els entrebigats del sostre i en els brancals que comuniquen el menjador amb la tribuna, fets amb pintura mural amb tota una sèrie de representacions de diferents aus. Tots i cadascun d'aquests elements han estat restaurats pels diferents especialistes.

L'equip de restauradors s'ha encarregat també de netejar, sanejar i refer els esgrafiats, enfosquits pel pas del temps i intervencions posteriors a la seva realització. És el cas de l'esgrafiats vegetal d'hores d'una de les parets, del qual s'ha descobert que es va repintar amb tons verds i purpurina per sobre. La neteja amb dissolvents gelificats ha permès reconèixer de nou els detalls originals de les nervadures interiors de les fulles, a més dels degradats del color verd, que han permès diferenciar les fulles noves del dibuix de les velles. Durant el procés de restauració, ha quedat al descobert una llacuna en què s'havia refet la decoració inicial pintant, imitant els colors de la decoració ja repintada.

Igualment, s'ha procedit a fer una fixació, neteja i protecció del sostre entrebigat del menjador, que presentava una falta de cohesió entre l'estrat pictòric i el suport.

La tribuna

Una de les fites més important del projecte de restauració ha estat l'actuació realitzada a la tribuna, originàriament oberta al jardí, però tancada durant la reforma de 1925. Amb la restauració, la tribuna recupera la seva funció original com a punt de connexió entre l'exterior i l'interior de la casa, connexió que s'evidencia per la decoració del mateix espai, específicament pel trompe-l'oeil del sostre que reproduïx les fulles de margalló del jardí i el cel. El procés de restauració ha posat de nou en diàleg el jardí i la casa.

Més enllà de la neteja de les pintures, s'ha recuperat les fusteries de l'estança. De fet, s'ha restituit el sistema original de tancament d'aquest espai, que consisteix en uns porticons basculants amb una gelosia de formes geomètriques d'inspiració oriental que, en un principi, permetien regular tant l'entrada de llum com la de circulació d'aire. Unes portes corredisses integrades completament en el parament, i patentades per Eudald Puní, permeten tancar el menjador respecte la tribuna.

També s'ha recuperat la font original que presidia la tribuna gràcies al dipòsit realitzat pel senyor Ignasi Herrero i Jover, element que garantia la frescor de tot aquest espai. Aquesta font estava constituïda inicialment per una base circular de recollida d'aigües, un cos principal i una escultura metàl·lica. Tot i que el conjunt com a tal va desaparèixer a causa del tancament de la tribuna, sí es va preservar el cos principal. Gràcies a la documentació fotogràfica recollida de l'època, l'equip de restauració ha reconstruït les parts mancants del conjunt per tal de donar a la font l'aspecte original que tenia.

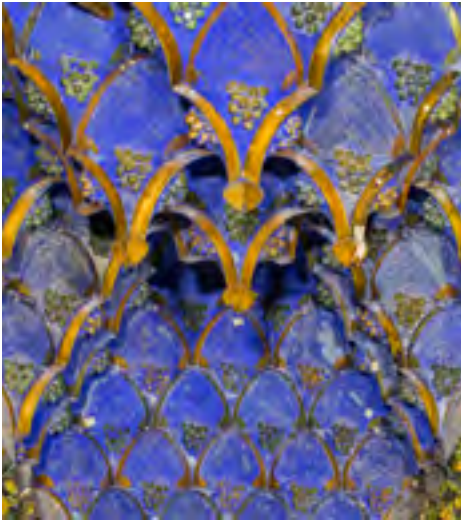
El fumador

L'estança del fumador, joia de la casa d'influència clarament oriental, recupera la seva originalitat, fins ara desconeguda.. La sala d'estil mossàrab, que mostra el gust de l'època pels elements decoratius d'indrets llunyans i exòtics, llueix després d'un intens treball de restauració per recuperar la policromia original de l'estructura de mocàrabs de guix que revesteix parets i sostre.

De fet, cal destacar la singularitat de les peces que cobreixen les parets d'aquest espai que, en lloc de ser de ceràmica, estan fetes amb paper maixé –sistema patentat pel decorador i litògraf Hermenegildo Miralles (1859-1931) – i han afegit complexitat a la tasca de restauració. De fet, és un dels pocs edificis de l'època on es conserven peces fetes amb aquesta tècnica, que va tenir els seus inicis i moment d'apogeu durant el Modernisme.

Fins a present, tota la superfície presentava un color crema, semblant al del rebedor, amb detalls daurats. Després d'un exhaustiu procés de restauració i de la realització de diverses cales per tal de discernir la seva policromia original, s'ha descobert que la superfície tenia unes policromies inesperades: s'han recuperat el blau com a color de fons, les diferents tonalitats de verd per les fulles aparents i el daurat dels detalls dels relleus. El sostre, després de la feina realitzada, ha revelat amagar les mateixes coloracions que les parets.

El projecte de rehabilitació del fumador ha comportat la recuperació de l'entrada de l'estança, tal i com era d'origen, raó per la qual s'han eliminat algunes peces refetes amb guix afegides quan es va engrandir l'espai. També s'han realitzat reproduccions d'aquestes peces per tal de completar els espais buits detectats.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

Planta primera

En aquesta planta, hi havia els banys, els dormitoris i altres dependències. L'estat de conservació de la planta sempre ha estat bo, però han sigut necessàries certes actuacions de restauració i conservació preventiva que han contribuït a recuperar i millorar les seves característiques.

Totes les estances de la primera planta ha estat objecte d'una sèrie de cales per determinar la policromia original de les diverses decoracions que cobreixen parets i sostres. Aquestes cales han permès documentar la paleta de colors originals, que difereix dels colors que es veuen en l'actualitat. Gaudí va relacionar a cadascuna d'aquestes estances de Casa Vicens amb sí mateixa i entre elles, tant a nivell cromàtic com simbòlic. Una interrelació que s'entén a mida que s'han anat recuperant policromies originals, més intenses i fosques. De la mateixa manera, Gaudí va concebre l'interior de la casa com a exterior i a la inversa: és així com trobem fauna i flora mediterrània en totes les decoracions interiors.

La decoració present en els entrebigats ceràmics dels sostres –amb un repertori iconogràfic de motius vegetals–, els esgrafiats policromats dels murs –on també la vegetació n'és la protagonista– i els estucs als foc també han sigut objecte d'un acurat treball de restauració. S'han reparat les fissures present en el paviment continu de terrazzo de totes les estances d'aquesta planta.

Sobre el fumador de la planta baixa es situa una saleta coberta amb una cúpula decorada amb un trompe-l'oeil, que reprodueix la visió en contrapicat del cupulí que s'aixeca damunt de la sala, a la coberta. Tot i que el seu estat de conservació en general era bo, s'ha restaurat la capa pictòrica i netejat la brutícia superficial.

Al replà de l'escala de la primera planta, també s'han recuperat els estucs al foc

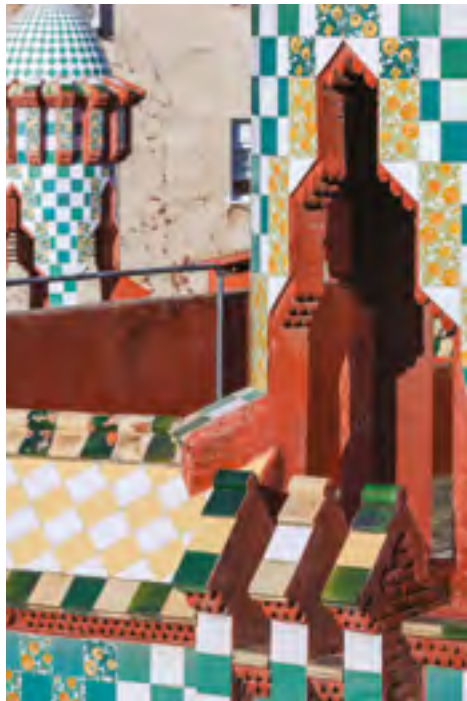
que havien quedat amagats sota una capa de pintura blanca, deixant al descobert la seva policromia original. Aquests formaven part de la secció de l'escala que actualment queda com a testimoni del que va ser.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

La planta segona o sota coberta

Eliminats durant el procés de rehabilitació i restauració tots els envans interiors, paviments posteriors i falsos sostres, la sota coberta recupera l'estructura original, diàfana. La coberta, inclinada vista, deixa ara al descobert les bigues de fusta que la sustenten; mentre que s'han obert totes les finestres de les façanes.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

La coberta

A la Casa Vicens, Gaudí crea la seva primera coberta transitable, un espai d'evasió i contemplació; un autèntic mirador de la Barcelona del segle XIX. Si hi ha un espai a l'edifici on es pot copsar la influència de l'arquitectura oriental, és sens dubte el terrat. Les torres i cúpules situades a les diferents cantonades de l'edifici mostren la influència d'arquitectures islàmiques i orientals.

Gràcies al procés de rehabilitació i restauració dut a terme, s'ha impermeabilitzat la coberta i s'ha fet accessible en la seva totalitat, per tal que tots els visitants puguin gaudir de la contemplació d'aquest espai.

Jardí i entorn

El jardí actual és fruit de les successives reduccions que la finca ha viscut al llarg de la seva història. Els elements arquitectònics –cascada, font circular i mirador– que Gaudí hi va projectar no es poden recuperar, però si es pot recrear, en la mesura del possible, l'ambient de l'entorn original de Casa Vicens. Casa Vicens disposarà, així, d'espècies vegetals típiques d'un jardí del segle XIX. Als parterres s'hi podran veure palmeres i diferents plantes herbàcies a mode de tapis verd.

Complementaran aquesta vegetació, jardineres elevades amb enfiladisses, plantes tipus sedem cobrint la coberta de l'espai cafè i testos a diversos espais de la casa amb margallons i tagetes, entre d'altres. Cal destacar la rellevància d'aquests elements vegetals, ja que són presents en la ornamentació interior i exterior de la casa, com demostra la reixa de ferro colat d'entrada a la finca, en forma de fulles de margalló, o les flors de clavell de moro de les rajoles ceràmiques de la façana.

El projecte també ha actuat sobre les parets mitjaneres dels edificis adjacents, amb la finalitat de minimitzar al màxim possible l'impacta visual en el conjunt del monument.

El jardí reserva també un espai especial per a la imatge de la Verge de Santa Rita procedent del temple construït el 1927, moment de màxima expansió de la propietat. Es situarà en una fornícula, perquè cada 22 de maig se segueixi celebrant la missa i la benedicció de roses, tradició que forma part de la història de la casa i del barri de Gràcia.

Finalment, s'ha restaurat la reixa de ferro colat amb motius de la fulla de margalló que va ser creada el 1885 per donar accés a la porta principal i que, al llarg de la història, va arribar a envoltar la finca. Un cop restaurada, s'ha reubicat de tal forma que dona la benvinguda una vegada més, davant la porta principal actual de la casa.

06 Espais expositius

Amb l'objectiu de convertir Casa Vicens Gaudí en un espai viu i en un lloc de recerca constant on els visitants se sentin interpel·lats, es facin preguntes i gaudeixin, la Casa Vicens es dota d'espais d'exposició a mida, tant permanents com temporals, i que acolliran també intervencions artístiques relacionades sempre amb la casa, oferint noves lectures d'aquesta.

Exposició permanent

L'exposició permanent ocupa tota la superfície de la segona planta. La visita a l'exposició permanent comença amb un audiovisual explicatiu del context social i cultural de la Casa Vicens i del mateix arquitecte, que ajudarà a situar el visitant a la Barcelona i a la vila de Gràcia de finals de segle XIX, en aquells moment vila independent de la ciutat.

Acte seguit, passant davant la peça original de la Llar de foc de la Casa Vicens d'Alella exposada, el visitant accedeix dins el pensament d'Antoni Gaudí i la concepció de casa que l'arquitecte tenia i que va transmetre en l'anomenat Manuscrit de Reus, quadern de l'inici de la seva carrera.

A continuació, en l'espai més gran de la sota coberta, diverses taules temàtiques aborden diferents aspectes d'interès de la casa i l'arquitecte. La taula Abans de Gaudí té com a objectiu donar a conèixer els treballs previs de l'arquitecte i les fonts, influències d'on beu la seva primera casa. Una segona taula se centra en les característiques concretes del projecte: l'encàrrec del senyor Vicens i els plànols. Una maqueta a escala 1:33 mostra la casa i el jardí tal i com l'arquitecte la va concebre, junt amb un interactiu explicatiu d'aquesta acompanyat de fotografies històriques. Una tercera instal·lació explica comparativament l'evolució de la casa a partir de dues maquetes de la casa diferents, representant cada una un moment clau de transformació. Les tècniques i materials utilitzats en la construcció i els elements constructius i decoratius de Casa Vicens tanquen el recorregut de l'exposició temporal.

Pantalles tàctils i maquetes, combinades amb documents històrics i objectes conviden al visitant a participar en la descoberta dels diferents aspectes de Casa Vicens a partir de l'experiència i segons l'interès de cadascú.

Exposicions i intervencions temporals

Les exposicions temporals s'intercalaran amb intervencions artístiques puntuals que acolliran els diferents espais Gaudí, tot buscant nous diàlegs i relectures de la casa des de la contemporaneïtat.

La primera mostra temporal està comissionada per l'expert de Gaudí i director de la Càtedra Gaudí, Juanjo Lahuerta. Sota el títol "La primera casa. La casa pròpia. La casa manifest", l'exposició temporal proposa un recorregut per catorze cases, projectades per alguns dels arquitectes contemporanis a Gaudí.

L'arc cronològic de les vides d'aquests personatges s'inicia amb arquitectes com Viollet-le-Duc o William Morris, determinants en la formació de Gaudí; passant per grans arquitectes nord-americans de la primera generació del Moviment Modern –Richardson, Sullivan o Wright–, pels arquitectes europeus de la generació de Gaudí –Berlaga, Wagner, etc.– i acabant en la següent generació, on les diverses declinacions de l'Art Nouveau ja estan definides –Horta, Guimard, Mackintosh o Olbrich–.

De cada arquitecte s'ha escollit una casa que, o bé és la primera casa construïda, o bé és la casa pròpia o una casa manifest, és a dir, una casa en què l'experimentació tipològica i estilística presenta totes les característiques del que serà l'obra de l'autor en l'àmbit arquitectònic, decoratiu i mobiliari posterior. Es mostren les correspondències cronològiques d'aquestes cases amb la Casa Vicens i les posen en diàleg.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

07

Visita i experiència

El model de gestió de Casa Vicens Gaudí prima la qualitat enfront la quantitat. És per això que proposa visites personalitzades en un ambient relaxat, sense aglomeracions ni presses.

Un propòsit que comença ja des de l'adquisició de l'entrada, que podrà reservar-se amb antelació des de casa a través de www.casavicens.org per dia i franja horària de visita i evitar així les aglomeracions de visitants en les hores puntes. El seu sistema d'accés per slots de 20 persones assegura, a més, una afluència màxima i la còmoda circulació per l'interior de la casa.

La visita proposada al visitant de Casa Vicens dóna protagonisme als espais Gaudí i deixa pel final l'exposició permanent i l'exposició temporal. L'objectiu consisteix en que el visitant descobreixi la primera casa de Gaudí i el seu arquitecte des de la pròpia observació dels detalls, culminant amb la informació de contextualització i història de la casa que ofereix l'exposició permanent, i amb la informació complementària de l'exposició temporal. La visita emfatitza, igualment, la relació entre l'interior i l'exterior de la casa, element característic d'aquesta primera obra de l'arquitecte. Així, partint del jardí, el visitant pujarà planta per planta fins accedir a la coberta, des d'on podrà baixar de nou al punt de partida i dirigir-se a la planta soterrani, on està ubicada la botiga-llibreria de la planta soterrani i acabar el recorregut a l'espai cafeteria del jardí.

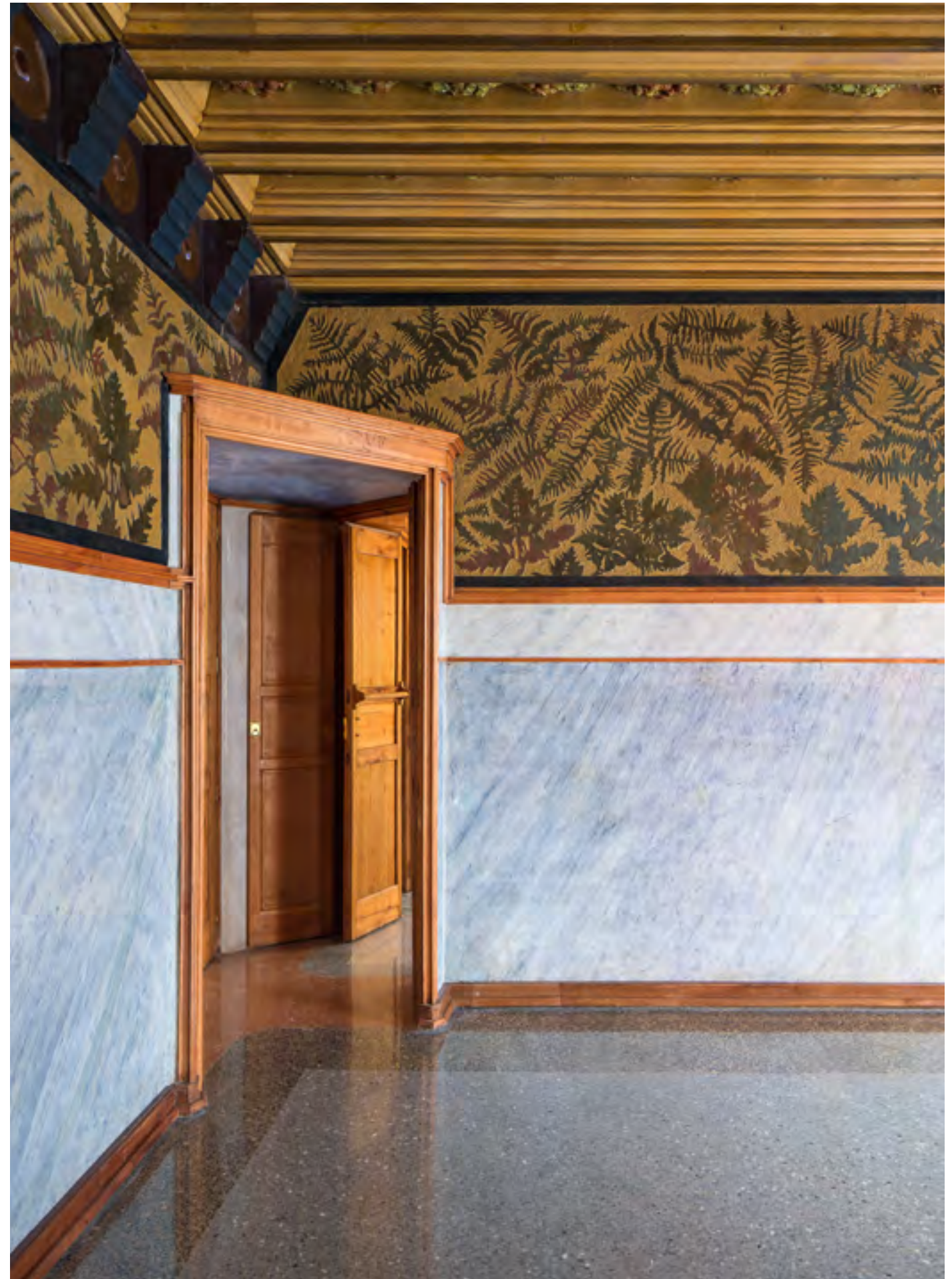
Les quatre plantes de la Casa Vicens es podran recórrer mitjançant dos tipus de visita: lliure o guiada. En ambdós casos, amb l'objectiu d'oferir una experiència gaudiniana autèntica, pedagògica i entretinguda, sense limitacions de temps de visita.

En el cas de la visita a l'exposició permanent, Casa Vicens proposa la descoberta

del seu contingut mitjançant elements interactius i participatius, que permetran al visitant aprofundir en la informació tant com desitgi i segons el seu interès.

Les visites guiades acompanyades per personal qualificat seran l'opció d'aquells que prefereixen conèixer la casa i les seves exposicions de manera personalitzada, en grups reduïts de 10 persones i una durada d'entre una hora i una hora i mitja. D'altra banda, la visita lliure es farà segons un recorregut senyalitzat, sense ritme preestablert i amb la possibilitat de recórrer al personal de sala en cas de dubte o de consulta.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

08

Restauració i botiga-llibreria

La Capell

La Capell, cooperativa d'economia social amplia el seu camp d'acció del centre de la ciutat al barri de Gràcia. L'establiment –llibreria, papereria i botiga d'objectes de disseny i regal, en l'actualitat– s'encarregarà d'abastir i coordinar l'oferta de productes i d'activitats pensats especialment per a Casa Vicens.

La botiga-llibreria posarà a l'abast dels visitants una selecció de llibres relacionats amb la història i el context de la Casa Vicens i l'exposició temporal que hi hagi en cada moment, la venda d'objectes de disseny i de marxandatge de Casa Vicens, amb atenció especial als elements de Gaudí i els arquitectes coetanis; i un espai llibreria especialitzada en arquitectura, disseny i art (modernisme, avantguardes, moviment modern, metabolisme i segle XXI).

Aquest binomi Casa Vicens-La Capell treballarà també plegats per organitzar actes de presentació de contingut cultural, com presentacions de llibres vinculats amb l'arquitectura. Amb l'objectiu de portar més lluny la relació entre ambdues entitats, també es buscarà estretir vincles amb els professionals de l'arquitectura a Barcelona; així com coproduir peces autèntiques i singulars de Gaudí amb la col·laboració de la Càtedra Gaudí.

La botiga-llibreria compta també amb una botiga online, accessible des de www.casavicens.org i un espai de descans pel visitant amb mobiliari de disseny.

Escola d'Hostaleria Hofmann

D'altra banda, serà l'Escola d'Hostaleria Hofmann l'entitat gestora de la cafeteria de Casa Vicens, situada al jardí. Aquest establiment, de personalitat pròpia, compromès amb el talent jove i garantia de màxima qualitat, encaixa perfectament amb l'aposta de Casa Vicens. De fet, l'Escola d'Hostaleria Hofmann és l'única escola d'hostaleria que posseeix un restaurant amb una Estrella Michelin.

L'escola instal·larà un espai de cafeteria i degustació per als visitants, que gaudiran d'una oferta immillorable d'esmorzars, brunchs i berenars complet i saborós.

© Casa Vicens, Barcelona 2017. Foto: Pol Viladoms

09

Un projecte de MoraBanc de ‘mecenatge sostenible’

MoraBanc és un banc andorrà independent, de caràcter familiar, amb sensibilitat cultural, esperit innovador i vocació de servei. Des de fa anys, el banc dóna suport a la cultura, l'esport, l'acció social, l'emprenedoria d'impacte, la sostenibilitat i el medi ambient, tant a Andorra com a nivell internacional. Amb Casa Vicens, MoraBanc es proposa recuperar, posar en valor i obrir al públic la primera casa de Gaudí tal com ell la va concebre i, d'altra banda, contribuir a preservar i difondre el patrimoni artístic i cultural mundial.

Amb Casa Vicens, MoraBanc fa clara la seva aposta per la innovació en el sector bancari i posa en marxa un projecte de mecenatge sostenible. Un projecte ambicions que combina el compromís cultural i el servei al ciutadà amb la solvència i la rendibilitat econòmica. Casa Vicens és un projecte amb identitat pròpia –un dels 8 edificis declarats Patrimoni Mundial a Barcelona –que aspira, al mateix temps, a ser un projecte sostenible econòmicament.

MoraBanc troba en Casa Vicens el símbol de la seva natura: un projecte audaç propi d'un jove Gaudí i d'una banca privada moderna; un projecte curós i a mida, ja sigui dels detalls arquitectònics i decoratius o del tracte amb els seus clients, i independent estilística i econòmicament.

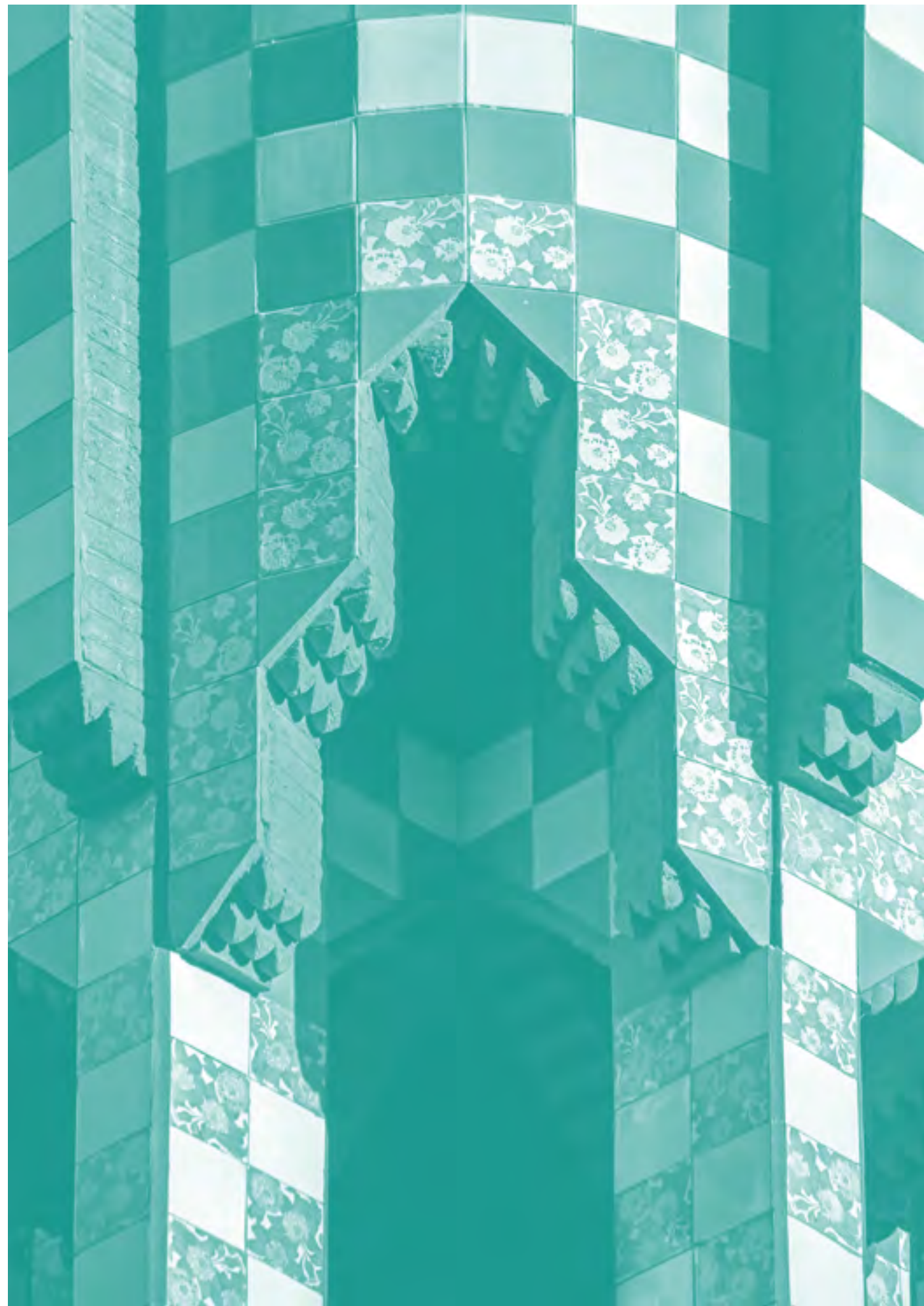
Sobre MoraBanc

L'any 1938 neix el “Comptoir Andorran de Change” de la mà de Bonaventura Mora, manresà que va fer d'Andorra la seva terra i que, amb il·lusió, esforç i perseverança, va tirar endavant una banca privada –MoraBanc des de 1956– que ha esdevingut un projecte familiar. L'entitat desenvolupa una activitat financera que ha anat creixent i adaptant-se per oferir avui un banc modern, solvent, i sense fronteres. Un banc al servei dels seus clients d'arreu del món, accessible des de les seves plataformes a Andorra, Miami i Zurich. Més de 60 anys al servei de la tranquil·litat patrimonial dels seus clients.

Actualment l'entitat té una consolidada posició a Andorra, i opera a diferents mercats com Suïssa i Estats Units. Amb més de 300 treballadors en plantilla, acumula l'experiència i les bones pràctiques de quatre generacions de banquers amb esperit de Banca Privada familiar.

© MoraBanc

10

Crèdits: col·laboradors

Arquitectura

Projecte arquitectònic:

José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David García (Daw Office S.L.P)

Project manager i direcció d'execució obra:

Dalmau Morros Tècnics

Constructora:

UTE Calaf constructora i AMC5

Restauració:

Policromia (pintura sobre tela, pintura mural, esgrafiats, estucs, ceràmica); Manel Diestre (ceràmica); Xavier Serra (mobiliari); Arco Baleno (làmpades); Cap marc (forja); Lluís Costa (forja font)

Jardineria:

Estudi de jardineria i Massoni jardineria

Estudis previs:

Veclus (estudi històric arquitectònic)
Jordi Falgàs (museologia)

Pla d'impacte Turístic per a la Casa Vicens:

ERF Estudi Ramon Folch i Associats

Assessoraments especials

Daniel Giralt-Miracle
Juan José Lahuerta
Grup de Recerca en Història de l'Art i del Disseny Contemporanis (Gracmon)

Exposició permanent

Comissària:

Marta Antuñano

Disseny Museografia i Producció:

Mediapro

Disseny espais:

José Antonio Martínez Lapeña-Elías Torres Arquitectes S.LP i Daw Office S.LP

Fusteria:

Calaf constructora/Puigdemívol

Disseny gràfic:

Mucho

Maquetes:

Taller de Maquetes Escola Tècnica d'Arquitectura del Vallès (ETSAV)

Material documental i obra:

Ana Gloria Tamburini Serra
Arxiu Fotogràfic Centre Excursionista de Catalunya
Arxiu Fotogràfic de Barcelona
Arxiu Fotogràfic Ramon Manent
Arxiu Gavin del Monestir de les Abelles
Arxiu Històric Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Arxiu Mas
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona
Arxiu Municipal Districte de Gràcia
Arxiu Municipal Esplugues de Llobregat
Arxiu Nacional de Catalunya (Fons Joaquim Gomis)
Biblioteca Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Biblioteca de Catalunya
Biblioteca Nacional
Càtedra Gaudí
El Capricho de Gaudí
El Periódico
Família Borrell-Carrió
Filmoteca de Catalunya
Filmoteca de Catalunya
Fundació Jacinto Verdaguer
Fundació Joan Miró
Fundació Junta Constructora del Temple de la Sagrada Família
Institut Cartogràfic de Catalunya
La Vanguardia
Museu Comarcal Salvador Vilaseca
Nau Gaudí
Parròquia de Sant Feliu d'Alella
Real Acadèmia de Belles Arts Sant Jordi
Victoria and Albert Museum

Exposició temporal

Comissari:

Juan José Lahuerta

Documentalista:

Laia Pérez

Disseny Museografia i Producció:

Mediapro

Disseny espais:

José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David García (Daw Office S.L.P)

Fusteria:

Calaf constructora/Puigdemívol

Disseny gràfic:

Mucho

Maquetes:

Taller de Maquetes Escola Tècnica d'Arquitectura del Vallès (ETSAV)

Material documental procedent de:

The National Trust, Anglaterra
Victoria&Albert Museum, Londres
National Portrait Gallery, Londres
Direction du Patrimoine et des musées Culture et Patrimoine, Narbona
Glessner House Museum, Chicago, Illinois
The Library of Congress, Washington
Akademie der bildenden künste, Viena
Wienbibliothek im Rathaus, Viena
Österreichische Nationalbibliothek - Bildarchiv und Grafiksammlung
Het Nieuwe Instituut, Rotterdam
Ellen Pouwels, Historische Kring Weesp
Royal Institute of British Architects (RIBA), British Architectural Library
Frank Lloyd Wright Trust
Hortamuseum, Brussel·les
Maison Autrique, Brussel·les
Réunion des musées nationaux, França
Le Cercle Guimard
ENSAV-La Cambre, Brussel·les
Bibliothèque Royale, Archives et Musée de la Literature, Brussel·les
Stadtmuseum St. Pölten, Àustria
The Glasgow School of Art
The Hunterian Museum and Art Gallery, University of Glasgow
Institut Mathildenhöhe, Darmstad
Universitätsbibliothek Heidelberg

Disseny

Mucho

Comunicació i premsa

aPortada Comunicació

Web i xarxes socials

Mortensen

Fotografia

Pol Viladoms

Més informació i perfil de xarxes

www.casavicens.org

facebook: @casavicens

twitter: @casa_vicens

instagram: casavicens

#casavicens

Contacte premsa

Rocio Pedrol
93 318 26 50 / 663 729 057
Jordi Trilla
93 318 26 50 / 671 612 807
press@casavicens.org

Annex

Lectura, restauració, rehabilitació i integració dels moments arquitectònics de la Casa Vicens

El projecte consisteix en la rehabilitació d'una segona residència projectada per Antoni Gaudí el 1883, i posteriorment ampliada i reformada per Joan Baptista Serra de Martínez el 1925. El 2005 la casa va ser declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.

El repte principal resideix en la complexitat de convertir una casa unifamiliar, que ha sofert nombroses reformes i ampliacions, en una casa museu. El canvi d'ús que representa la rehabilitació és un repte funcional i normatiu, però, i des d'un punt de vista formal, simbolitza l'acord entre moments arquitectònics diferents que mai es van donar la mà. Es tracta, per tant, d'un projecte de conciliació; un diàleg entre architectures.

La Casa Vicens, original de Gaudí, està concebuda sota una profunda mirada a la naturalesa; és en l'ornament on comença aquesta constant del jove arquitecte, que en obres posteriors trasllada a l'estructura i, més endavant, al món de les formes. En aquesta primera obra, l'arquitecte procura relacionar la casa amb el seu entorn immediat; introdueix l'ornament a les estances i treballa la continuïtat formal de la natura entre l'interior-exterior. El jardí s'entén com un espai exterior natural que entra a la casa a través de la seva ornamentació.

L'ampliació efectuada el 1925 a càrrec de Serra de Martínez es porta a terme en un entorn canviat; Gràcia ja no és un poble als afores de Barcelona, sinó un barri que ha perdut gran part del seu entorn natural. La nova intervenció es materialitza a l'altre costat de la finca mitgera, mimetitzant l'envoltant de la casa original com a directriu formal. Així, s'aconsegueix una percepció unitària de l'edifici, tot i que aquesta mimetització no es troba reflectida constructivament ni estructuralment. En modificar el volum principal de l'edificació, es desvirtua la posició relativa

i l'orientació d'una casa que havia estat creada amb una clara orientació a ponent; es converteix la casa unifamiliar en un edifici plurifamiliar d'habitatges, s'inclou un nucli d'escales que dona servei a totes les plantes i un pati d'il·luminació i ventilació principal i s'elimina l'escala principal que comunicava les plantes nobles de la casa.

Amb la reforma de 1925, es perd clarament l'estructura de casa unifamiliar; un dels valors més importants que s'han volgut recuperar amb l'actual rehabilitació i que permetrà tornar a llegir el funcionament de la casa. Serra de Martínez projecta una ampliació que fragmenta la idea original; s'esvaeix la unitat i integritat del projecte d'Antoni Gaudí. El projecte de rehabilitació no busca destacar cap de les intervencions per sobre de l'altra, sinó arribar a l'acord entre elles; proposa realçar el seu valor, mitjançant una nova escala que connecta dos projectes que només es troben a la façana, retornant d'aquesta manera certs aspectes a la casa original unifamiliar, perquè els visitants puguin tornar a viure la circulació pròpia de la mateixa. Es tracta llavors de la integració de dos moments arquitectònics; antagònics funcionalment; en un projecte únic de casa museu.

La nova escala, no només permet donar un nou ús com a casa museu i com a edifici de pública concurrència, permetent complir amb totes exigències actuals de seguretat, accessibilitat i evacuació, sinó que retorna a la casa original de Gaudí el seu funcionament, sense perdre l'entrada de llum que va buscar Serra de Martínez amb l'ampliació. És un element que integra qualitats de les dues intervencions posant-se al servei del seu nou ús cultural. Aquest nou nucli de comunicació; escala, ascensor i lluernia; s'obre generosament a les zones nobles projectades per Gaudí per recuperar el caràcter i la circulació de la casa; es relaciona també, encara que amb més timidesa, amb l'ampliació de

Serra de Martínez, ja que uneix visualment les dues intervencions i retorna uniformitat al projecte.

La nova rehabilitació s'aparta dels llenguatges propis de la casa, de l'ornamentació que caracteritza les dues intervencions anteriors. Es mostra neutra i contínua, potencia el projecte original de Gaudí, fuig d'interpretacions o imitacions que poguessin desvirtuar la seva obra. D'aquesta manera, es porta la mirada de la visita a l'arquitectura de finals del segle XIX, l'arquitectura pròpia de la casa.

Més enllà d'aquestes dues intervencions, n'hi ha altres de segon ordre que han anat modificant la Casa Vicens al llarg dels anys per tal de resoldre les necessitats dels propietaris. Aquestes reformes han malmès part del patrimoni històric interior de la casa; en ocasions, de forma irrecuperable; i han alterat la volumetria de la construcció original de l'obra de Gaudí i de Serra de Martínez. A través d'un profund estudi històric, s'ha pogut determinar quina part de tot allò que estava declarat Patrimoni de la Humanitat ho era en realitat, recuperant així la volumetria original que les diferents ampliacions no deixaven apreciar.

El fet que de l'ampliació de Serra de Martínez no es conservin els acabats originals permet centrar la mirada a les zones nobles de la casa d'Antoni Gaudí. Es fa servir la zona de l'ampliació per albergar totes les instal·lacions museogràfiques, deixant intactes les zones nobles protagonistes de la visita. La mitgera entre les dues intervencions permet passar per totes les instal·lacions de l'edifici, connectant directament amb les zones amb més càrrega patrimonial. La visita a la Casa Vicens es basa en la comprensió de la construcció en si mateixa, mitjançant aquells espais que tenen valor històric i on es pot apreciar les característiques de la casa, que la converteixen així en l'element expositiu principal. D'altra banda, els es-

pais que no tenen valor patrimonial en el seu interior allotgen tant les exposicions temporals com les permanents, ja que són els únics espais que poden acollir els diferents elements museogràfics.

El jardí és un dels espais més importants de l'obra original i el que més modificacions ha patit a causa de l'especulació immobiliària de la tercera part del segle XX. Un jardí del qual ja no en queda ni la forma ni cap de les espècies vegetals que l'arquitecte va triar per a aquest lloc. Per la reconstrucció del jardí, s'han escollit les espècies vegetals originals descobertes durant la investigació prèvia a la rehabilitació de la casa. No es pot recuperar la totalitat del jardí, però si una part, ajudant a entendre la casa, la seva orientació original i la forma com Gaudí entenia l'entorn i la relació entre aquest i la casa. El mur perimetral que limita amb les finques veïnes es converteix en una jardineria que li retorna en certa mesura la seva profunditat vegetal original.

El jardí es completa amb una petita construcció que acull els serveis de cafè; un inici, una parada durant el camí o un final, que permet observar la casa des del punt més allunyat possible i l'espai exterior adjacent del qual aconsegueix una sensació semblant a la que es va tenir antigament. El volum del bar permet solucionar molts aspectes tècnics, gràcies al fet que allotja una sala tècnica al seu interior i allibera, d'aquesta manera, a la casa d'aquests espais necessaris per aconseguir els estàndards de confort actuals de la casa museu.

En l'àmbit de la restauració, la proposta d'intervenció és la recuperació de tots els elements arquitectònics coneguts; fent especial èmfasi en tots aquells elements ornamentals i constructius que posen en valor l'obra original i que s'han descobert a través d'un profund estudi de la casa, basat en probes i en estudis històrics realitzats per diversos experts.

Per a la Casa Vicens, ara ja, amb funcions de museu, el seu màxim exponent museogràfic és la casa en si mateixa. Durant la redacció del projecte museogràfic s'ha tingut present no afegir-hi cap element aliè i desconegut; no s'afegeixen mobles d'època que no siguin originals, així com tampoc es reproduïx cap element ni acabat del qual no es pugui demostrar la seva existència. Es descobreix la casa, o la part que podem conèixer, amb el mínim grau d'intervenció.

—
Autors: José Antonio Martínez Lapeña, Elías Torres (Martínez Lapeña-Torres Arquitectes S.L.P) i David Garcia (Daw Office S.L.P)

